

Co se nám povedlo v roce 2013

Expedice Kazachstán bez jedů – po úspěšných projektech, kdy jsme pomohli lidem v Česku s vyčištěním míst zamořených toxickými látkami a zmapovali sklady pesticidů v Arménii, jsme se v létě 2013 vydali na **průzkum znečištěných oblastí Kazachstánu**. Společně s místními nevládními organizacemi jsme za čtrnáct dní odebrali a nasbírali zhruba sto vzorků půdy, vody a potravin o celkové hmotnosti 50 kilogramů. Výsledkem víceleté práce bude nejen detailní přehled látek, které ohrožují místní obyvatele a přírodu, jako jsou např. polychlorované bifenylly, dioxiny nebo těžké kovy, ale i návrh, jak znečištění snížit. Obdobný projekt Arniky probíhá současně v Bělorusku. *Foto: Ondřej Petrlík*

Start patronátu nad Roztylským potokem – spolu s dobrovolnými pomocníky jsme 25. května **vyčistili od odpadků Roztylský potok** v Praze a jeho blízké okolí. Započali jsme tak jeden z prvních patronátů nad potokem v ČR. Následně jsme hodlali provést menší revitalizaci potoka, při níž měly být odstraněny betonové panely, do kterých je potok uzavřen. Bohužel jsme ale zatím od pražského magistrátu nedostali k této úpravě povolení. *Foto: Jan Losenický*

Chránili jsme aleje před zbytečným kácením – co jsme udělali pro stromy a aleje? Natřeli jsme bílou bezpečnostní barvou jírovcovou alej u Dolních Tošanovic poblíž Frýdku-Místku, takže je průjezd alejí pro řidiče bezpečnější. Znovu jsme vyhlásili anketu Alej roku. Lidé tentokrát nominovali 61 alejí z celé ČR a do hlasování se zapojilo přes sedm tisíc lidí. Ke konci roku jsme dokončili a zveřejnili statistiku ohledně kácení dřevin podél cest druhé a třetí třídy, které spravují krajské silničáři. Výsledky potvrdily náš předpoklad, že **počet kácených stromů v alejích je podstatně vyšší než počet stromů nově vysazovaných**. Z dat získaných od krajských silničních správ za rok 2011 byl daný poměr 17 640 pokácených stromů ku 10 870 vysazeným. Pro zlepšení tohoto stavu jsme odstartovali sérii exkurzí k alejím a uspořádali mezinárodní konferenci s příklady ochrany a péče o aleje v Polsku nebo Německu.

Komunitní trvalkový záhon i kompostér na Praze 3 – na pražském Žižkově, kde je sídlo jedné z našich poboček, jsme založili komunitní trvalkový záhon. Na daném místě byly dříve několikrát do roka vysazovány různé druhy letniček. Arnika s pomocí Prahy 3 a místních lidí začala v červnu úpravou plochy a zasazením prvních dvou set kusů dvaceti druhů trvalky. K už vysazeným orlíčkům či kakostům pak v říjnu při dalším sázečím workshopu přibýly tulipány, modřence a další cibuloviny. Výsledek stojí za to. Záhon je rozmanitější, nevyžaduje intenzivní údržbu a poskytuje místo pro život hmyzu i prostor pro jeho přezimování. Ve stejném měsíci jsme na Žižkově také zahájili provoz komunitního kompostéru, který je k dispozici lidem z okolí Jeseniovy ulice. *Foto: Jan Losenický*

Vyhlásili jsme největší znečišťovatele – při vyhlásování největších znečišťovatelů za rok 2012 jsme mohli konstatovat, že **dlouhodobý tlak místních obyvatel v různých částech Česka a fungující Integrovaný registr znečišťování začínají nést výsledky**. V řadě ukazatelů totiž podniky v roce 2012 vypustily do životního prostředí méně škodlivin než v roce předcházejícím. Například valašskomeziříčská DEZA opustila první příčku v emisích rakovinných a pravděpodobně rakovinných látek, což považujeme za pozitivní důsledek vyhlásování žebříčků největších znečišťovatelů. Registr měl být v minulosti několikrát citelně omezen, ale díky aktivitám Arniky zůstal jeho význam a rozsah zachován. *Foto: Podnik DEZA, zdroj: Archiv MF Dnes*

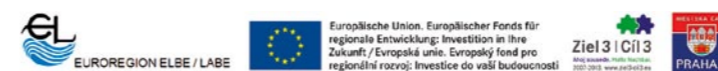
Spuštění on-line databáze Změny Prahy – podobu hlavního města ČR v současné době více než samotný územní plán určují jeho změny a úpravy, kterých jsou bez diskuze s veřejností prodávány stovky. Protože web magistrátu je nepřehledný, spustili jsme v březnu 2013 veřejnou databázi se snadným vyhledáváním. **Na stránkách www.zmenyprahy.cz** si tak každý Pražan může jednoduše najít, jestli se problematická výstavba plánuje v okolí jeho bydliště. Dále jsme se zabývali problematickou situací, která panuje okolo plánování a povolování výstavby v Praze. Příkladem byl třeba listopadový happening, při kterém vyrostl na Palackého náměstí fiktivní mrakodrap. *Foto: Jan Losenický*

Hájili jsme recyklaci odpadu namísto jeho spalování – v naší zemi sílí tlaky na výstavbu několika nových spaloven i přesto, že produkce odpadu ve většině evropských států stagnuje a v některých i klesá. Arnika proto rozjela petici **Co vytrídíš, neplatíš**, v níž **požadujeme spravedlivé motivační poplatky za odpady**, tedy aby lidé, kteří třídí, platili za odpady méně. Pod peticí je už přes pět tisíc podpisů. Věnovali jsme se i kauzám plánovaných spaloven. Upozornili jsme například veřejnost na projekt chebské spalovny, u které se spekuluje o dovozu odpadu z Německa nebo na plánovanou velkospalovnu pneumatik v obci Hrbovice nedaleko Ústí nad Labem. Zapojili jsme se také do kauzy spalovny nebezpečného odpadu v Lysé nad Labem, která ohrožovala své okolí a nakonec byla v červnu odstavena mimo provoz. *Foto: Jan Losenický*

Kosení bílých strání – v polovině září jsme posilovali paže a pročišťovali plíce při víkendovém sečení bílých strání pod Lipskou horou v Českém středohoří. Do akce s námi vyrazilo kolem třiceti dobrovolnic a dobrovolníků včetně firemních pomocníků z ČSOB a sousedů z Německa. Na stránkách nás tentokrát překvapil hojný a netradiční výskyt květu lnu žlutého, který obvykle kvete na jaře. K vidění bylo i několik rostlin rozkvetlé hvězdnice chlumní, starčky a hořečky. Cenné rostliny sem byly kdysi přesazeny z míst, kde jim hrozilo zasypání hlusinou z nedaleké radovesické výsypky, a je skvělé, že se jim daří. V jarních měsících je zde možné spatřit kromě už uvedených i plamének přímý, bělozářku liliovitou, ladoňku dvoulistou a další ohrožené byliny. Přijďte se sem někdy podívat, stojí to za to – nebo **pojeďte s Arnikou v září 2014 na příští víkendový tábor**. *Foto: Jakub Esterka*

Přeshraniční spolupráce – akce v Českém středohoří byla součástí **partnerství s německou organizací Grüne Liga Osterzgebirge**. Kromě tábora pod Lipskou horou jsme se sešli ještě třikrát. Dvě akce jsme věnovali ohroženým květinám východního Krušnohoří – víkendovou exkurzí s botanickým výkladem a dvoutýdenní prázdninové kosení podmáčených luk v Bieltalu u Bärensteinu, které němečtí přátelé nazývají Heulager. Poslední víkend byl tzv. „ovocný“. Během našich setkání jsme například česali a moštovali jablka a vydali se za polozapomenutými odrůdami ovocných stromů v Českém středohoří. Navštívili jsme staré i nově založené sady a aleje ovocných stromů a ve skanzenu jsme si vyzkoušeli, jak se pracovalo v tradiční sušárně ovoce. *Foto: Čestmír Vitner*

Vydání infolistu podpořili:

Infolist odráží pouze názory vydavatele, podporovatelé neodpovídají za jeho obsah.

A co nás čeká v roce 2014 ?

Seznam věcí, které připravujeme na příští rok, je už nyní docela dlouhý:

- Určitě se budeme věnovat **problematickému odpadu**. Milan Havel, odborník Arniky přes odpady, bude s vybranými obcemi spolupracovat na zlepšení jejich odpadového hospodaření a na zavádění **motivačních systémů pro třídění odpadů**.
- Znovu se vrátíme do ulic s přístrojem na **měření těžkých kovů ve spotřebních výrobcích**. Lidé si tak budou moci nechat otestovat oblíbené hračky svých dětí, elektroniku apod.
- Chystáme **odběr vzorků půdy** na dalších rizikových lokalitách v **Kazachstánu** a společně s organizací IPEN také v **Číně**. Formou besed a mobilní výstavy pak chceme v Kazachstánu **informovat místní obyvatele** o výsledcích. Zatím máme k dispozici jen předběžné z jedné obydlené lokality, které dokládají, že koncentrace měřených nebezpečných látek jsou zde opravdu vysoké.
- Partnerské organizaci v **Bělorusku** budeme pomáhat s **testováním výrobků na přítomnost toxických látek** a k tématu uspořádáme i **konferenci v Minsku**.
- Chystáme se na další **patronáty potoků** a určitě proběhne víkendový tábor spojený s **kosením bílých stráží** v Českém středohoří.
- Už tradičně vyhlásíme **největší znečišťovatele i nejhezčí alej** v naší zemi. (Integrovaný registr znečišťování funguje od roku 2004 a bude tak slavit deset let.)
- Bílými pruhy **natřeme alej v Uherském Ostrohu**, další aleje necháme ošetřit a připravujeme výsadbu nové aleje. Uspořádáme také seminář i další alejové exkurze **za příklady dobré péče o aleje** v naší zemi i u německých sousedů.
- A bude toho mnohem víc...

Je vám sympatické, co pro lidi a přírodu děláme? Objednejte si některý z našich cenných papírů. Věříme, že dosavadní výsledky Arniky jsou dostatečnou zárukou jejich zhodnocení.

Certifikát v hodnotě 500, 1000 nebo 5000 Kč můžete objednat pro sebe nebo pro své blízké. Majitel certifikátu se stane členem **Klubu Arniky** a bude pravidelně informován o našich aktivitách i hospodaření zpravodajem Arni-

kum (v papírové nebo elektronické podobě – to je jen na vás). Certifikát si objednáte snadno. Zavolejte na 222 781 471 nebo napište na vit.vebr@arnika.org. Uveďte prosím jméno a příjmení budoucího majitele cenného papí-

ru a adresu, kam máme certifikát doručit. Nebo si jej vyzvedněte osobně u nás na Žižkově. Nejjednodušší je částku v hodnotě certifikátu poslat převodem na účet **290 011 7959 / 2010**.

Vít Vebr,
fundraiser Arniky

2013

Díky dárcům Plechovky pro alej a dobrovolníkům jsme v říjnu 2013 natřeli alej u Dolních Tošanovic bílými bezpečnostními pruhy. Pro lepší bezpečnost silničního provozu není nutné hned kácet celá stromořadí.
Foto: Jan Losenický

Vážení čtenáři a vážené čtenářky,

při loňském setkání s dárci nás několik podporovatelů upozornilo, že je překvapuje vysoký počet našich aktuálních kauz a kampaní, kdy o mnohých až do jejich prezentace na setkání nevěděli. S konstatováním, že ne každý má čas a chuť sledovat webové stránky nebo číst e-mailové newslettery, nám doporučili vydat pro dobrovolníky a dárci Arniky jednoduché shrnutí aktivit a úspěchů za uplynulý rok.

V rukou tak držíte stručný přehled naší práce za posledních dvanáct měsíců. Období to nebylo pro Arniku, podobně jako ani pro další nevládní organizace, které se v ČR věnují environmentálním tématům, úplně snadné.

Ve jménu honby za návratem ekonomické prosperity řada politiků prosazovala ústupky z ochrany přírody a zdravého životního prostředí. Témata jako čistší ovzduší, zeleň ve městech, omezování toxických látek ve výrobcích apod. spíše ustoupila do pozadí.

Myslím ale, že jsme i v tomto roce obstáli a dokázali pohnout se spoustou věcí k lepšímu. Opět jsme vyhlásili aktuální žebříčky největších znečišťovatelů, úspěšně jsme čelili silné lobby, která u nás prosazuje spalování odpadu místo jeho recyklace a posvětili jsme si třeba na to, jak krajské úřady zacházejí s dědictvím alejí podél cest. Pomáhali jsme i v zahraničí. Asi nejnáročnější byla cesta do Kazachstánu, kde jsme ve vybraných lokalitách uskutečnili unikátní monitoring těžkých kovů a nebezpečných perzistentních organických látek.

Letos Arnika oslavila dvanácté narozeniny. Na straně poslední najdete nabídku k nákupu „cenných papírů“ Arniky. Jde o jednoduchý způsob, jak podpořit naši práci v roce třináctém. S „akciemi“ Arniky sice na burze obchodovat nemůžete, ale vaše investice do zdravého životního prostředí bude mít hlubší smysl. Podílem na ochraně přírody můžete obdarovat i někoho blízkého.

Děkujeme vám za podporu.

Eva Staňková,
výkonná ředitelka Arniky